

викладачів, зменшення навчального навантаження; 6) забезпечення вузів науковою, спеціальною, методичною літературою.

В стратегічному плані доцільно, на думку опитаних, зосередити зусилля в таких напрямках: 1) розвиток матеріально-технічної та інформаційної бази, забезпечення фінансування на базі нових принципів; 2) оновлення програм і навчальних планів, вдосконалення співвідношення фундаментального і спеціального, соціально-гуманітарного і предметно-фахового циклів; 3) об'єднання вищої школи з Академією Наук; 4) забезпечення тісної взаємодії з вузами інших країн; 5) перехід на платне навчання при правильному поєднанні з безплатним; 6) реформування системи приймання до вузів.

СТУПЕНІ ТА КВАЛІФІКАЦІЇ У ВИЩІЙ ШКОЛІ РІЗНИХ КРАЇН СВІТУ

В. Чобіток, В. Шеховцов

*Київ, Національний технічний
університет України
"Київський політехнічний інститут"*

У системах вищої освіти, які склалися в різних країнах, рівень готовності до різних видів діяльності визначається кваліфікацією чи ступенем, що присвоюється.

Програми 2-річних коледжів США надають можливість отримати ступінь асоціанта, 4-х річних - бакалавра, 1-2-річні післябакалаврські програми інститутів та університетів - магістрів, а 3-річні післябакалаврські програми університетів - доктора. За своїм характером ці ступені можуть бути академічними (асоціант наук, бакалавр наук), розрахованими на підготовку до продовження освіти; професійними (асоціант мистецтв, бакалавр мистецтв) та науковими (доктор). Після захисту дипломних проектів особам, які мають ступінь бакалавра наук, інженерними товариствами присвоюється кваліфікація зареєстрований інженер, а вузами - дипломований інженер.

Практично така ж система надання ступенів і кваліфікацій існує в Великобританії, де для інженерної діяльності за чотири

роки готують інженера-техніка. Особливістю освітніх систем багатьох країн, в тому числі США, Великобританії, Франції, Канади, Швеції, Ізраїлю, Японії є наявність етапу базової освіти (3-4 роки). В більшості країн особам, що отримали базову освіту, надається академічна ступінь бакалавра, у Франції - метріз, а в Німеччині - дається диплом про університетську освіту (диплом U). Для виробничої діяльності у вузах багатьох країн готують магістрів (5 років), магістрів наук (6 років) та дипломованих спеціалістів.

У всіх країнах після захисту докторської дисертації надається ступінь доктора. Термін навчання для отримання ступеня доктора на базі середньої освіти 7-9 років. Тільки в Німеччині для отримання наукового звання професора передбачена підготовка другої дисертації ("хабілітація").

В результаті реформ вищої освіти в Україні і в Росії склались системи освіти, які зберегли риси вітчизняної освітницької системи та сприйняли краще з досвіду інших країн: за 4 роки зараз готують бакалавра, який має базову освіту за напрямом, і призначення якого - продовження освіти за програмами підготовки спеціалістів і магістрів чи виконання первісних обов'язків спеціаліста відповідно до отриманої фундаментальної та професійної підготовки. Зберігається підготовка за 5-5,5 років спеціалістів, це відповідає підготовці за кордоном магістрів, які орієнтуються на професійну діяльність (5 років), та дипломованих спеціалістів (6 років). Введення магістратури (6 років) для підготовки інтелектуальної еліти до інноваційної діяльності відповідає підготовці за кордоном магістрів наук. Зберігається підготовка кандидатів та докторів наук. Визнано, що раніше при підготовці науково-педагогічних кадрів наш кандидат наук (8-8,5 років) мав не гіршу підготовку, ніж закордонний доктор (7-9 років). З запровадженням магістратури підготовка кандидатів наук з осіб, які мають магістерський ступінь, повинна покращитись (9-9,5 років). Ступінь доктора наук повинен бути збережений для осіб з найвищою науковою кваліфікацією.

Таким чином, система академічних, кваліфікаційних та наукових ступенів, яка вводиться в вузах України, забезпечує збереження системи освіти, що склалася в державі, підвищення якості підготовки спеціалістів з вищою освітою, вихід на світовий освітній простір.